

**UCHWAŁA NR XL/376/2014
RADY MIASTA PRUSZCZ GDAŃSKI**

z dnia 6 lutego 2014 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016 dla miasta Pruszcz Gdański.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 594, poz. 645, poz. 1318) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866; z 2012 r. poz. 1519) Rada Miasta uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016 dla miasta Pruszcz Gdański, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Stefan Skonieczny

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2014 – 2016 DLA MIASTA PRUSZCZ GDAŃSKI WSTĘP

WSTĘP

W ciągu ostatnich lat znacznie wzrosło zainteresowanie rodziną ze względu na rolę jaką pełni w społeczeństwie i w życiu człowieka. Rodzina, najbardziej osobiste środowisko człowieka, odzwierciedla wszelkie pozytywne i negatywne skutki dokonujących się przemian. Rodzina stanowi najstarszą i najbardziej trwałą formę współżycia ludzi. Jest podstawową grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i która zaspokaja szereg ważnych potrzeb życiowych jednostki m.in. biologicznych, psychologicznych, a także wprowadza nowych członków rodziny w życie społeczne i przekazuje im określone wartości kulturowe (system wartości, normy postępowania, wzorce zachowań), wzorce opieki i wychowania potomstwa, w tym przygotowania do dorosłego życia.

Niektóre z rodzin to rodziny dysfunkcyjne, które nie zaspokajają niezbędnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków. Przyczyną dysfunkcyjności może być patologia społeczna lub biologiczna obciążająca członków rodziny, najczęściej rodziców (np. alkoholizm, zaburzenia psychiczne, przewlekła choroba, niepełnosprawność), jak również brak pracy, niezaradność życiowa i brak umiejętności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo -wychowawczych, a także zła sytuacja materialna. Pogarszająca się sytuacja rodziny negatywnie odbija się na funkcjonowaniu rodziny i jej członkach, powodując narastanie kryzysu. W rodzinach tych rodzice nie dbają o zaspokojenie potrzeb dziecka, a sposób jego traktowania prowadzi do deformacji rozwoju dziecka, negatywnych skutków emocjonalnych, zaniżonych osiągnięć edukacyjnych, aspiracji, kariery zawodowej i osobistej. Dlatego rodziny, które nie potrafią samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, należy objąć kompleksowym wsparciem instytucji specjalizujących się w udzielaniu pomocy rodzinom problemowym, co daje gwarancję przywrócenia rodzinie jej prawidłowego funkcjonowania. Samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Przemiany społeczno-gospodarcze spowodowały zmiany w życiu rodziny, pojawiły się więc zagrożenia powodujące niejednokrotnie kryzys rodziny. Nastąpił rozpad rodzin dużych, wielopokoleniowych, zintegrowanych przestrzennie i społecznie, na rzecz rodzin małych. Ponadto zwiększyła się liczba rodzin niepełnych, związków nieformalnych, nastąpił wzrost liczby rozwodów. Stąd opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Pomoc rodzinie ma zatem na celu podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także wspieranie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W trosce o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego i rodzinnego środowiska wychowawczego, obowiązujący system prawny nakłada na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci m.in. poprzez utworzenie programu wspierania rodziny. W interesie samorządów i społeczności lokalnej leży prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz tworzenie odpowiednich warunków temu służących. Dbałość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest zarówno obowiązkiem rodziny, jak i wszystkich instytucji miejskich zajmujących się edukacją, zdrowiem, profilaktyką zagrożeń oraz bezpieczeństwem, w tym socjalnym.

Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2016 dla miasta Pruszcz Gdański zakłada wsparcie rodziny naturalnej przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w celu przywrócenia jej zdolności do prawidłowego sprawowania swoich funkcji, a także zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci, w celu zmniejszenia liczby dzieci opuszczających rodziny biologiczne i kierowanych do pieczy zastępczej. Niniejszy program wpisuje się w system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rozdział 1.
CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ PRUSZCZ GDAŃSKI

Gmina Miejska Pruszcz Gdański stanowi jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu gdańskiego. Zjawiskiem charakterystycznym dla sytuacji demograficznej miasta jest tendencja wzrostowa liczby mieszkańców. Wpływ na ten stan rzeczy ma dynamiczny rozwój miasta, które jest atrakcyjnym miejscem zarówno dla inwestorów, jak również dla osób chcących w nim zamieszkać (bliskość aglomeracji trójmiejskiej i dobrze rozbudowana infrastruktura drogowa). Według stanu na koniec 2012 roku w Pruszczu Gdańskim zameldowanych było ogółem na pobyt stały i czasowy: 27 730 osób. Sytuację mieszkaniową cechuje duża dynamika rozwoju budownictwa, co przyczynia się do powstawania nowych osiedli mieszkaniowych na terenie miasta, zwiększając tym samym liczbę osób zamieszkujących miasto Pruszcz Gdański.

System pomocy społecznej – dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim poprzez realizację wyznaczonych zadań, spełnia funkcję koordynatora działań skierowanych do grupy osób potrzebujących różnego rodzaju wsparcia. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień. Tabele poniżej przedstawiają dane o liczbie rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Pruszczu Gdańskim z powodu wybranych dysfunkcji za 2012 rok:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	275
2.	Bezdomność	23
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	39
4.	Bezrobocie	174
5.	Niepełnosprawność	266
6.	Długotrwała choroba	206
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego – ogółem	144
	w tym: rodziny niepełne	104
	rodziny wielodzietne	28
8.	Alkoholizm	43
9.	Narkomania	3

10.	Przemoc w rodzinie	10
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	11

Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej – MOPS w Pruszczu Gdańskim:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	500	1 134
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	11	41
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	492	1 104
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	347	844
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	131	269

Rozdział 2. **ZAŁOŻENIA PROGRAMU**

Podstawą do przezwyciężenia trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest wsparcie rodziny, które w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinom zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji. Wsparcie powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny, zaś najważniejszym zadaniem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2016 dla miasta Pruszcz Gdański skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinie takiej zapewnia się kompleksowe wsparcie instytucjonalne jednostek działających w obszarze pomocy rodzinie, w szczególności poprzez :

- 1) analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 2) wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) pomoc w integracji rodziny,
- 5) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 6) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny,
- 7) upowszechnianie informacji o możliwości korzystania ze wsparcia instytucjonalnego.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada, iż praca z rodziną prowadzona jest w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) terapii i mediacji,
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,

- 4) pomocy prawnej,
- 5) prowadzenia grup wsparcia i samopomocowych.

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wymaga zgody tej rodziny, jej aktywnego udziału w przewyższaniu trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych i instytucjonalnych zasobów oraz możliwości. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Rozdział 3. CELE PROGRAMU

Celem programu jest wsparcie i wzmocnienie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie instytucjonalne i integrację społeczno - zawodową tych rodzin. Realizacja programu opiera się na celu głównym i celach szczegółowych.

Cel główny:

Stworzenie odpowiednich warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.**
2. **Zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym kryzysem.**
3. **Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.**
4. **Wspieranie rodziny oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.**
5. **Wzrost społecznej świadomości roli i funkcji rodziny jako podstawowego środowiska człowieka.**

Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.

Cele szczegółowe:	Działania:
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.	Wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym oraz zapewnienie im pomocy finansowej i rzeczowej. Objęcie dożywianiem dzieci, szczególnie w szkole i placówkach przedszkolnych. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny. Aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin. Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych rodzinom o niskim statusie materialnym oraz w trudnych sytuacjach życiowych.
Zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym kryzysem.	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem, szczególnie środowisk zagrożonych uzależnieniami i przemocą w rodzinie (przeciwdziałanie demoralizacji, przestępczości). Zapewnienie wsparcia w postaci asystenta rodziny/rodziny wspierającej. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, głównie rodzinnego, psychologicznego i prawnego. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych w zakresie pełnienia odpowiednich ról i funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Informowanie rodzin w kryzysie o możliwych formach pomocy i wsparcia.

	<p>Podjęmowanie działań zapobiegawczych i interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.</p>
<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.</p>	<p>Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi różnorodnych form pomocy, szczególnie pomocy w wyrównywaniu braków edukacyjnych.</p> <p>Wspieranie wychowawczej roli szkoły i innych placówek edukacyjnych, klubów sportowych, kół zainteresowania, a także organizowanie imprez rekreacyjnych i sportowych dla dzieci i młodzieży (promocja aktywnych form spędzaniu czasu wolnego).</p> <p>Wspieranie finansowe rodzin poprzez przyznawanie stypendiów szkolnych, pomoc w postaci zaopatrzenia w artykuły szkolne.</p> <p>Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci.</p> <p>Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży przez placówki oświatowe i socjoterapeutyczne.</p> <p>Rozwój i wzbogacanie programów profilaktycznych i edukacyjnych, w tym współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz aktywności społecznej i edukacyjnej dzieci i młodzieży.</p>
<p>Wspieranie oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, rodzinnych, psychologicznych.</p> <p>Wsparcie asystenta rodziny wspierającej dla rodzin zagrożonych odebraniem dziecka i umieszczeniem go w zastępczych formach opieki.</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych z zakresu wsparcia rodziny, umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny biologicznej.</p> <p>Tworzenie i rozwój placówek specjalistycznego wsparcia dla rodzin.</p> <p>Rozszerzenie oferty wsparcia dla rodzin (interdyscyplinarna współpraca podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie).</p> <p>Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki.</p>
<p>Wzrost społecznej świadomości roli i funkcji rodziny jako podstawowego środowiska człowieka.</p>	<p>Realizacja inicjatyw na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny (promowanie i organizowanie kampanii na rzecz dziecka i rodziny).</p> <p>Organizacja warsztatów, grup wsparcia dla rodziny z terenu miasta dotyczących prawidłowego funkcjonowania rodziny.</p>
<p>Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.</p>	<p>Prowadzenie działalności szkoleniowej w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin.</p> <p>Organizacja narad, szkoleń, konferencji dla pracowników podmiotów zajmujących się wsparciem rodziny.</p>

Rozdział 4.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Odbiorcami programu są również rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, tak by wzmocnić ich potencjał w celu umożliwienia dzieciom powrotu do rodziny biologicznej.

Rozdział 5. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany jest przez podmioty tworzące lokalny system wsparcia rodziny i dziecka w mieście Pruszcz Gdański:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim,
- 3) placówki oświatowe,
- 4) placówki służby zdrowia,
- 5) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pruszczu Gdańskim,
- 6) Centrum Kultury i Sportu w Pruszczu Gdańskim,
- 7) Komenda Powiatowa Policji w Pruszczu Gdańskim,
- 8) Straż Miejska w Pruszczu Gdańskim,
- 9) Prokuratura Rejonowa w Pruszczu Gdańskim,
- 10) inne podmioty działające w obszarze pomocy dziecku i rodzinie (w tym organizacje pozarządowe).

Rozdział 6. CZAS I MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016 dla miasta Pruszcz Gdański realizowany będzie na terenie miasta przez okres trzech lat w oparciu o lokalną koalicję podmiotów działających w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny. Realizacja programu służy przede wszystkim ograniczeniu wszelkiego rodzaju patologii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Rozdział 7. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu prawidłowych ról i funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku i poprawa sytuacji dziecka i rodziny (asystent rodziny/rodzina wspierająca, stworzenie procedur współpracy międzyinstytucjonalnej ułatwiającej pracę z rodziną).

3. Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Reintegracja rodziny naturalnej (dążenie do powrotu dziecka do rodziny biologicznej).

Rozdział 8. FINANSOWANIE

Program finansowany będzie ze środków budżetu miasta Pruszcz Gdański, środków z budżetu państwa (dotacje celowe, programy rządowe) oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Kierunki i modele działań zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzają nowe rozwiązania w obszarze wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, natomiast opracowany przez gminę, a przyjęty przez Radę Miasta Pruszcz Gdański program pozwoli na ich prawidłową realizację.

W związku z tym wnoszę pod obrady sesji Rady Miasta projekt uchwały w przedmiotowej sprawie.